

Article Oponió - Ramon Orfila - “El mapa de la fam al món”

Segons l'Organització de les Nacions Unides per l'Alimentació i l'Agricultura, creix el nombre de persones subalimentades al planeta, per molt que, entre els Objectius de Desenvolupament Sostenible de l'ONU per al 2030, s'hi compti el de l'eradicació de la fam.

Així, segons la FAO, el nombre de persones subalimentades al planeta s'ha incrementat de l'any 2015 al 2018 en més de 37 milions, fins arribar a la impactant xifra de 820 milions, i aquesta tendència és especialment visible en determinats països que, des del 2010, han retrocedit en el nivell d'alimentació dels seus habitants. Són la República Centreafricana, Jordània, el Líban, Madagascar, Malàisia, Mauritània, Oman, Veneçuela i el Iemen.

El canvi climàtic, malgrat el negacionisme de polítics com Donald Trump o d'organitzacions polítiques com VOX, figura entre les causes de l'increment de la població que no té accés a una alimentació suficient, a causa del descens de la producció agrícola per la sequera o per les pujades de la temperatura. La guerra, però, continua entre les principals causes de la subalimentació en amples zones del món.

I d'entre els efectes de la guerra que encara assola determinades regions, hi destaca el moviment massiu de la població civil que, fugint de la violència armada o de persecucions racials, religioses o polítiques, es desplaça cap a zones més segures abandonant la producció agrícola, condemnant així la seva família a patir uns nivells cada vegada més problemàtics d'accés als aliments, però afectant també a la població a la que subministrava, a través del comerç, els aliments produïts quan mantenia l'activitat agrícola.

El Iemen es troba entre els països més afectats per una guerra que, malgrat les converses de pau entre les parts -que sobre el terreny són de dubtosa efectivitat-, continua afectant milions de persones. Durant els darrers quatre anys, més de 85.000 infants menors de 5 anys han mort per malnutrició aguda, és a dir, han mort de fam, al país més pobre de la península aràbiga. Una xifra gens sorprenent si tenim en compte que més de 14 milions de iemenites es troben en risc de sofrir un desabastiment proper a la fam més absoluta i que ACNUR calcula que tres quartes parts de la població d'aquell país necessita rebre ajut humanitari, i que prop de dos milions i mig de persones han fugit durant els darrers anys de les seves cases i de les seves terres cercant una major seguretat.

Segons xifres publicades per l'Agència de les Nacions Unides pels Refugiats, ACNUR, el 2019 van tenir que assistir prop de 200.000 refugiats provinents del Iemen, molts en camps organitzats, però molts altres també escampats, al Sudan, Somàlia o Etiòpia, països que tampoc tenen una situació alimentària com per atendre tanta gent, si no és a través d'organitzacions humanitàries internacionals.

Per fer-nos una idea de fins a quin punt és greu la situació, n'hi ha prou amb el fet que l'any 2019, segons l'ONU, 12 milions de iemenites han patit seriosos problemes de subalimentació i que uns 24 milions han necessitat suport humanitari per poder subsistir.

Un altre dels països amb més risc és el Sudan del Sud. UNICEF ha denunciat fa molt poc que, segons la seva previsió, 1,3 milions d'infants d'aquell país patiran desnutrició severa el 2020, i que són mils els infants morts com a conseqüència de la guerra, des que aquest conflicte va començar el 2013.

Un conflicte, el del Sudan del Sud, que ha provocat també el trasllat massiu de segments importants de la població, que ha engreixat el nombre de persones en risc de patir desnutrició severa, de tal manera que aquesta pot afectar els 1,8 milions de persones desplaçades a altres zones dins el mateix país i els 2,3 milions que viuen refugiats en països veïns, tots ells en una situació de precarietat tan gran que les organitzacions humanitàries se senten desbordades per poder fer front a les seves necessitats més peremptòries.

I tot això sense comptar amb el drama que representa el fet que més de 19.000 infants es trobin, actualment en aquell país, enrolats en algun dels exèrcits que es combaten mútuament. O que més de 6 milions de persones no tinguin accés a l'aigua potable o no comptin amb instal·lacions de sanejament, amb el que això pot significar de perill d'epidèmies, com la del brot de còlera que el 2017 va afectar el Iemen a partir de la destrossa del sistema de clavegueram de la capital, Sanà, i que va arribar a afectar més d'1 milió de persones.

Tot un repte per a la humanitat, i de manera especial per als països de l'anomenat primer món, que hauran de cercar formes per incrementar la cooperació internacional si no volen que la fam, la subalimentació i la misèria acabin amb la vida de milions de persones i aboquin a la desesperació milions de persones més.

Una desesperança que els convertirà de manera irremeiable en potencials candidats a migrar, a intentar arribar a l'Europa o l'Amèrica que somnien a partir de veure per les televisions imatges d'una ostentació impúdica de la seva riquesa opulenta, amb problemes precisament per la sobrealimentació, que fa que, als EEUU, per posar un exemple, l'obesitat afecti, com un problema, a més del 40% de la població.

Fugir, encara que es juguin la vida en fer-ho, sabent que és l'única possibilitat de salvar-se, ells i les seves famílies, de la mort segura que els espera si no ho fan.